

EXPUNERE DE MOTIVE

Proiect de lege pentru instituirea anului 2026 ca „Anul lancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei”

Anul trecut, 2024, a fost declarat „Anul Avram lancu”, când s-au aniversat 200 de ani de la nașterea eroului revoluției de la 1848.

Suntem aproape de un nou an jubiliar, fiind vorba de ilustrul și emblematicul hunedorean, lancu de Hunedoara, ale cărui calități politice și militare excepționale l-au impresionat pe până și pe Papa Calixtus al III-lea de la Vatican, denumindu-l „Atletul cel mai puternic, Unic al lui Hristos”.

Este important să ne aplecăm asupra vieții și al rolului crucial al lui lancu de Hunedoara în contextul european al mijlocului secolului al XV-lea, o perioadă marcată de puternica ascensiune a Imperiului Otoman și de Căderea Constantinopolului, capitala creștinismului ortodox.

Vă propun astfel să-l cunoaștem pe lancu de Hunedoara, o personalitate istorică cu impact european, fiind etern amintit în istoria popoarelor român, maghiar, sârb, ceh, slovac, bulgar, austriac, italian și turc.

lancu de Hunedoara s-a născut în anul 1407 pe domeniul Hunedoarei, fiind fiul unui cneaz român din Țara Hațegului, numit Voicu, și a unei nobile maghiare, Elisabeta Morszinái. Voicu a fost înnobilit pe 18 octombrie 1409 cu domeniul Hunedoarei, primind cetatea de la Hunedoara, de dimensiuni reduse, dar fiul său, lancu de Hunedoara, transformă posesiunea moștenită de la tatăl său într-un castel somptuos, cu șapte turnuri de apărare, în doar 14 ani de zile (1440 – 1444; 1446 – 1456).

lancu de Hunedoara s-a remarcat încă din perioada tinereții pentru calitățile sale militare deosebite, intrând în slujba despotului sârb, Ștefan Lazarevici, a comitelui Timișoarei, Filippo Scolari și a ducelui de Milano, Filippo Visconti. lancu de Hunedoara, aflat în slujba regelui Ungariei, Sigismund de Luxemburg, participă și la războaiele din Cehia dintre anii 1436 – 1437.

Carierea sa politică și militară este una remarcabilă pentru o personalitate cu origini românești din perioada medievală. Originea sa nobiliară și talentul în arta mînuirii armelor îl propulsează spre cele mai înalte demnități ale regatului Ungariei. lancu de Hunedoara a îndeplinit pe rînd funcțiile de Ban al Severinului, Voievod al Transilvaniei, Guvernator și Regent al Regatului Maghiar și Căpitan General al armatei maghiare. De la micul rang de nobil de Hunedoara, lancu a ajuns unul dintre cei mai bogați nobili din Europa, deținând la apogeul carierei peste 1000 de sate, 56 de orașe și 28 de cetăți.

lancu de Hunedoara este recunoscut la nivel european pentru politica sa antiotomană, reprezentând cea mai mare piedică împotriva expansiunii otomane în Europa secolului al XV-lea. Curajul este principala sa virtute, asemeni celorlați voievozi români contemporani – Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș și Ștefan cel Mare.

Mijlocul secolului al XV-lea este marcat de un eveniment tragic în confesiunea creștin-ortodoxă – Cucerirea Constantinopolului pe data de 29

mai 1453, de către tânărul sultan Mahomed al II-lea „Cuceritorul”. Exista o profeție în lumea musulmană care îl proslăvea până la ceruri pe sultanul otoman care avea să cucerească capitala Imperiului Romanilor (mai târziu, „Bizantin”), fiind considerat „Sultanul Ales”. Toată Europa Creștină a fost șocată la auzul veștii că, după un asediu de aproape două luni, cea mai puternică cetate din lume a fost cucerită de musulmani. Sultanul Mahomed al II-lea a fost considerat astfel invincibil în luptă și ambiția sa de a cuceri Europa a alarmat întregul continent.

După căderea Constantinopolului, sultanul și-a ațintit privirea spre vest și în special spre Ungaria, împotriva căreia purtase multe conflicte militare în ultimele decenii. Primul obiectiv al otomanilor era cucerirea cetății Belgradului, cheia apărării sudice a regatului. Având în vedere iminența atacului otoman, Papa Calixtus al III-lea a proclamat adunarea la cruciadă. Se pare că lancu de Hunedoara a fost singurul care a înțeles că apărarea unei cetăți poate reprezenta și apărarea unui întreg continent. Statele europene: Franța, Anglia, Spania, Sfântul Imperiu, ducatele italiene și țările balcanice erau mai preocupate de situațiile lor interne sau aveau capacități militare limitate. Pe plan intern, situația era și mai dezastruoasă. Marea nobilime a refuzat să ia parte la bătălie. Însuși regele Ungariei, Ladislau al V-lea, a fugit la Viena, lăsând regatul fără apărare.

Astfel, comandantul general al armatei maghiare, lancu de Hunedoara, a fost părăsit de toate puterile europene. Marea masă a nobilimii nu a luat parte la luptă. Soarta întregului regat părea că a fost pecetluită, așa cum menționează și Legatul Papal, Juan de Carvajal, într-o scrisoare adresată Papei Calixt al III-lea: „Acest regat este în ajunul unui dezastru teribil, căci nici cu resursele proprii, nici cu ajutorul imperiului, regatul nu poate reuni forțe suficiente pentru a face față turcului. Singura noastră speranță este că Dumnezeu va asculta rugăciunile sfinției voastre și va mișca inimile prinților să-și trimită flotele. Atât de presant este pericolul încât întârzierea unei zile sau chiar a unei ore poate aduce o astfel de înfrângere care va face toată Creștinătatea să plângă pentru totdeauna”.

Lancu de Hunedoara a fost însoțit în bătălie de o parte a nobilimii Transilvaniei și mercenari, strânși în mare grabă. O mică oaste, de aproximativ 17.000 – 20.000 de mii de oameni, urma să înfrunte puternica armată a Imperiului Otoman, în număr de 100.000 de soldați. Un ajutor nesperat vine din partea trimisului Papei, Ioan de Capestrano, care propovăduiește chemarea la cruciadă și mobilizează aproape 30.000 de oameni, din păturile sociale mici și mijlocii, venind în ajutorul asediaților. Această oaste era formată din profesori, studenți, meșteșugari, cerșetori, negustori etc, persoane fără echipament și pregătire militară. Văzând că forțele armate turcești urmau să înfrunte o oaste formată majoritar din recruți, Papa Calixtus al III-lea a emis o bulă papală pe data de 29 iunie 1456 conform căreia a ordonat întregii lumi creștine să bată zilnic clopotele între ora 15:00 și slujba de seară (vecernie), ca să cheme creștinii la rugăciune pentru victoria împotriva păgânilor.

După aproape trei săptămâni grele de asediu (04 – 22 iulie), în dimineața zilei de 22 iulie 1456, cruciații călugărului Ioan de Capestrano decid să treacă fluviul și să atace tabără otomană. Otomanii schimbă direcția tunurilor pentru a deschide focul asupra lor și a începe măcelul. Este momentul când Iancu de Hunedoara iese din cetate alături de cavaleria sa și vine în ajutorul cruciaților. Oastea creștină capturează tunurile otomane și le îndreaptă împotriva armatei păgâne, care se demoralizează și se retrage în mod haotic.

Vestea victoriei este primită cu mare bucurie în toată Europa creștină, iar laudele țărilor europene se îndreaptă asupra eroului de la Belgrad.

Din păcate, după bătălie, Iancu de Hunedoara se îmbolnăvește și moare de ciumă pe data de 11 august 1456 la Zemun. Moartea sa la scurt timp după bătălie a conferit destinului său o aură tragică, dar victoria obținută rămâne una dintre cele mai impresionante demonstrații de curaj și conducere strategică din Evul Mediu. Pe sarcofagul lui Iancu de Hunedoara, călugărul franciscan Ioan de Capestrano a scris inscripția: „A căzut coroana regatului, s-a stins lumina lumii”. Astăzi, printr-o bulă papală, dată în urmă cu peste 500 de ani, toate bisericile catolice din lume bat clopotele la ora 12.00 în amintirea măreței victorii de la Belgrad a lui Iancu de Hunedoara.

Victoria lui Iancu de Hunedoara a asigurat o lungă perioadă de prosperitate nu numai în Transilvania și regatul maghiar, ci a întârziat expansiunea otomană spre centrul Europei cu 70 de ani, până în 1521, când Soliman Magnificul a cucerit cetatea Belgradului și a asediat nereușit Viena în 1529. Victoria comandantului hunedorean a oferit timp Europei să se dezvolte și să se pregătească militar pentru viitoarele bătălii. Hunedoreanul s-a dovedit a fi un comandant militar excepțional, reușind să-l învingă pe sultanul care a cucerit Constantinopolul, cea mai puternică cetate a Evului Mediu. Fulminanta carieră a lui Iancu de Hunedoara îi deschide drumul spre tron fiului său cel mic, Matia Corvin, care va deveni cel mai strălucit rege al Ungariei, cu origini românești, și un promotor intens al Renașterii în Ungaria.

Iancu de Hunedoara și-a asumat rolul de conducere al statului într-o perioadă extrem de dificilă din cauza presiunii permanente exercitate de Imperiul Otoman. Politica sa antiotomană a făcut ca Regatul Maghiar să dețină rolul de „scut al creștinătății europene”. Victoria de la Belgrad din 1456 reprezintă punctul culminant al carierei sale. În fruntea unei armate eterogene, alcătuită din cavaleri experimentați și voluntari inspirați, Iancu a reușit să transforme o situație aproape disperată într-un triumf răsunător. Bătălia de la Belgrad nu a fost doar un conflict între două armate, ci o confruntare între două lumi, cea creștină și cea musulmană. Putem susține, și nu greșim deloc când afirmăm că, dacă Iancu de Hunedoara ar fi pierdut bătălia de la Belgrad, astăzi este posibil să fi vorbit o altă limbă și să ne fi închinat unui alt Dumnezeu.

Într-adevăr, în 1456 „s-a stins lumina lumii”, dar fie ca a sa moștenire, a sa lumină, să ardă în continuare în fiecare dintre noi, poporul nostru, creștin și astăzi datorită sacrificiului său. Totuși, poate cea mai importantă moștenire a războinicului hunedorean o reprezintă legătura dintre poporul român, din rândul căruia s-a ridicat, și poporul maghiar, în rândul căruia a atins cele mai

înalte demnități ale regatului. Astăzi, Iancu de Hunedoara rămâne o personalitate marcantă a istoriei românilor și maghiarilor, un erou celebrat de întreaga Europă și chiar de întreaga lume, zilnic la ora 12.00.

Iancu de Hunedoara a avut un impact semnificativ asupra României și, în special, asupra municipiului Hunedoara. Pe lângă calitățile militare, a promovat comerțul și agricultura, ceea ce a dus la o dezvoltare economică a regiunii Transilvaniei, influențând astfel și economia Țării Românești și a reușit să formeze alianțe cu alte state europene, ceea ce a întărit poziția României în fața amenințărilor externe.

Hunedoara a fost centrul activităților lui Iancu, iar sub conducerea sa, orașul a cunoscut o dezvoltare semnificativă, devenind un important centru comercial și cultural. Castelul Corvinilor, reședința lui Iancu de Hunedoara, este un simbol al orașului și un important obiectiv turistic, atrăgând vizitatori din întreaga lume. Acesta reflectă puterea și influența sa în perioada medievală.

Figura lui Iancu de Hunedoara este parte integrantă a identității locale, fiind sărbătorit în diverse evenimente culturale și istorice din municipiu.

Aceste aspecte subliniază importanța lui Iancu de Hunedoara nu doar în contextul istoric al României, ci și în dezvoltarea specifică a municipiului Hunedoara.

Anul 2026 marchează 570 de ani de la dispariția lui Iancu de Hunedoara și considerăm oportună declararea acestui an drept „Anul Iancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între seminiile Europei”. Noi, românii, cei din rândul cărora Iancu de Hunedoara s-a ridicat, îi datorăm veșnică pomenire și un umil omagiu, mai ales în anul comemorativ al marelui victorie de la Belgrad și al morții marelui voievod transilvănean.

Această inițiativă va oferi prilejul de a comemora și promova moștenirea istorică și culturală a acestuia, prin organizarea de manifestări culturale diverse, expoziții dedicate vieții și operei sale, reconstituiri istorice ale unor evenimente cheie din viața sa, conferințe științifice care să analizeze rolul său în istoria medievală a României și a Europei, proiecții de film documentar, concerte de muzică medievală, precum și tururi ghidate tematice la Castelul Corvinilor și alte obiective istorice legate de viața sa.

De asemenea, vom putea scoate în evidență rolul său în dezvoltarea economică și urbană a Hunedoarei, și vom putea organiza ateliere pentru copii și tineri, promovând astfel interesul pentru istorie și patrimoniul cultural local.

Evenimentele vor fi promovate pe scară largă, atât la nivel național, cât și internațional, pentru a atrage un public cât mai numeros și pentru a contribui la o mai bună cunoaștere a acestei figuri emblematice a istoriei noastre.

Prin instituirea anului 2026 ca „Anul Iancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între seminiile Europei”, avem șansa de a onora memoria sa și de a celebra moștenirea istorică a României.

În concluzie, Iancu de Hunedoara rămâne o figură emblematică a istoriei românești, a cărei influență se resimte atât la nivel național, cât și local, în

special în municipiul Hunedoara. Moștenirea sa militară, politică și economică, materializată în parte prin Castelul Corvinilor, continuă să inspire și să fascineze.

Declararea anului 2026 drept „Anul Iancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei” reprezintă o oportunitate unică de a celebra această personalitate complexă și de a promova un patrimoniu istoric și cultural de excepție, printr-o serie de evenimente menite să aducă în prim-plan contribuțiile sale semnificative la formarea identității românești și la dezvoltarea Transilvaniei. Este o inițiativă care va contribui la o mai bună înțelegere a trecutului nostru și la consolidarea legăturilor cu istoria și cultura națională.

În numele inițiatorilor,

Ilie Toma
Deputat PSD Hunedoara

Natalia-Elena Intotero
Deputat PSD Hunedoara

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru insituirea anului 2026 ca „Anul Iancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei”

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURA
1	GRINDEANU SORIN	PSD	
2	BOGDAN IVAN	PSD	
3	VOȘCAN VOICU	PSD	
4	COYOARU BOGDAN	PSD	
5	WEBER MIHAI	PSD	
6	BOGDAN CIUCA	PSD	
7.	Mircea Florin	PSD	
8	Samoils ion	PSD	
9	HOLBAN GEORGETA	PSD	
10.	HAGIU AUGUSTIN FLORIN	P.S.D	
11.	TONOESU ALIN	PSD	
12	Mihelcea Remus	PSD	
13	POPA STEFAN OVIDIU	PSD	
14	ȘUCIU V. DANIEL	PSD	
15	CIUHT IONEL	PSD	
16	GOVOR MIRCEA	PSD	
17	LĂPUȘAN REMUS	PSD	
18	RINDER ANA IMARAND	PSD	
19	NEAȚĂ EUGEN	PSD	
20	Săndu Gheorghe	PSD	
21	BORS MARIAN	PSD	
22	BRINCEANU VLAD FLORENTIN	P.S.D	
23	TUȘA DIANA	PSD	
24	MIHA MARIAN	PSD	
25	ȘTEFANARIU EUGEN	PSD	
26	GEORGESCU GHE. DANIEL	PSD	
27.	COTIREȘ PAUL - CLAUDIU	PSD	
28.	LEUȘAN AOBSTANIE	PSD	

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru insituirea anului 2026 ca „Anul Iancu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei”

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURA
29	DUMAVA COSTEL	PSD	
30	POPA ADRIAN	PSD	
31	CIORTEA RAZVAN	PSD	
32	Dane Adrian	PSD	
33	MIHUTI BOGDAN - FLORIAN	PSD	
34	TINTA STEFAN	PSD	
35	Adomirică Clirela	PSD	
36	Bircan Arinuta	PSD	
37	Chelot Călina Florela	PSD	
38	MATICHESCU MIRELA	PSD	
39	Avram - Gheorghe Ioana	PSD	
40	Gliga Dumitru	PSD	
41	Gălbănău Gheorghe	PSD	
42	RAFILO ALEXANDRU	PSD	
43	Popo Marcel	PSD	
44	Manta Claudiu	PSD	
45	CHIRIAC VIRGIL - ALIA	P.S.D	
46	BUDAI MARIUS CONSTANTIN	PSD	
47	AMET VAROL	MINIO	
48	Neagu Petre - Enaurel	P.S.D.	
49	CEPOTICI OGLIVAN	MINIO	
50	ISOPOL DRAGOS GABRIEL	MINORITATI	
51	STOICA BOGDAN - ITAIN	MINIO.	
52	BOUDA STEFAN	MINORITATI	
53	GROZDAN Gheorghe	Neafiliat	
54	MITITELU EDUARD - TATIAN	PNL	
55	Terhe Adrian	Minoritate	
56	Pungu Romeo Daniel	PSD	

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru insituirea anului 2026 ca „Anul lăncu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei”

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURA
57	ISAC MARIUS	PSD	
58	MĂRGĂRIȚ MARIUS	PSD	
59	CAȘU ADRIAN	PSD	
60	CONSTANTINELUȘ PĂTRU	PM	
61	MIHALCEA IOAN	PSD	
62	Ștefan Duhaș	PSD	
63	Țiu Mihai	S.O.S. RO	
64	ȚEPELUS LAURENȚIU CRISTIAN	PSD	
65	Vlăduț Pătru	PSD	
66	LIPSIAN PARASCIM	AUR	
67	CHELARU MIRCEA	AUR	
68	ANDREI GUȘĂ	AUR	
69	BALȘAN TIBERIU CARMAN	AUR	
70	Mihăilescu Măgura	AUR	
71	Lucian Florin PUȘCĂȘU	AUR	
72	COLEȘA IULIE AZIN	AUR	
73	ENACHE MIHAI	AUR	
74	GHERASIM LAURA	AUR	
75	BRUYNSEELS RAMONA	AUR	
76	GIORGEI ANIEL-CRISTIAN	AUR	
77	KAGY VASILE	S.O.S. RO	
78	ARIADNA-ELENA CRĂLIGEANU	A.U.R.	
79	IOSCĂ COSMIN TEODOR	AUR	
80	Mărmur Mihail	AUR	
81	Vălculescu Florin Bogdan	AUR	
82	MUSĂ Ștefan - Lucian	AUR	
83	GHEORGHE IONEL	AUR	
84	PUȘCĂȘU PETRE	AUR	

Tabel cu susținătorii Proiectului legislativ pentru insituirea anului 2026 ca „Anul lăncu de Hunedoara – apărător al creștinismului, echilibru și toleranță între semințiile Europei”

NR. CRT.	NUME-PRENUME	GRUP PARLAMENTAR	SEMNĂTURA
85	SIMION GEORGE-NICOLAE	AUR	
86	PEIU PETRISOR-GABRIEL	AUR	
87	FEDERVICI VONA ELEN	PSD	
88	FURCONEA MIRELA	PSD	
89	Onbanc Carlier	PSD	
90	Reammito C. Cristom	PSD	
91	Bendi Sandor	UDMR	
92	HATU GABOR	UDMR	
93	KOLCSAR KAROLY	UDMR	
94	KÖNCEI CSABA	UDMR	
95	SERES DEZSŐ	UDMR	
96	FLOREANU RODICA	UDMR	
97	ANTAL LÓRÁNT	UDMR/RUDSZ	
98	GHL KAROLY	UDMR	
99	MARÓ ATTILA GABOR	UDMR	
100	SCHAU VIKTOR	PSD	
101	ANAMARIA GAVRILĂ	POT	
102	Yela Ion Marcel	PNL	
103	STANESCU VENIO	PNL	
104	MATEI ANETA	PNL	
105	Alexandru MURARU	PNL	
106	CIRPESAN OVIDIU MARCE	PNL	
107	Hutycs Bogdan	PNL	
108	Ostrovom Ciprian	PNL	
109	Prohatoru Dragos	PNL	
110	Pandea Ciprian	PNL	
111	Mihail VESTRA	PNL	
112	GABRIEL ANDRONACHE	PNL	